

УДК 378:373.2.011.3-051]-026.15

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-825-830

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

БЕРЕЗОВСЬКА Людмила –

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри

теорії і методики дошкільної освіти

Державного закладу «Південноукраїнський

національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3032-7261>e-mail: lydunya@gmail.com

КРЕАТИВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОРГАНІЗАЦІЇ ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розкрито сутність креативності майбутнього вихователя як важливого складника професійної компетентності в контексті організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. Обґрунтовано наукові підходи до трактування понять «креативність», «професійна компетентність» та «художньо-мовленнєва діяльність», визначено їх роль у структурі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Проаналізовано наукові позиції українських і зарубіжних учених щодо розвитку творчого потенціалу педагога та впровадження інноваційних освітніх практик у підготовку майбутніх вихователів. Представлено досвід організації освітнього процесу в межах дисципліни «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку» із застосуванням інтерактивних форм роботи, цифрових інструментів, технологій візуалізації навчального матеріалу. Описано використання ментальних карт, хмар слів, інтерактивних вправ, кросвордів, цифрових платформ LearningApps, Wordwall, Liveworksheets, сервісів для створення навчальних завдань і дидактичних матеріалів; обґрунтовано можливості їх використання під час аналізу художніх текстів, інтерпретації змісту творів, визначення образної системи та моделювання методики роботи з дітьми. Наголошено, що впровадження ігрових технологій, драматизації, проєктної діяльності та інтерактивних методів сприяє розвитку аналітичного і творчого мислення здобувачів освіти, формує навички педагогічного проєктування, забезпечує практичну готовність до організації зорового, мовленнєво-розвивального середовища. Обґрунтовано, що інтеграція цифрових засобів у професійну підготовку майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти підсилює їхню здатність творчо реалізовувати зміст освітньої роботи, стимулює професійну ініціативу, формує індивідуальний стиль педагогічного діяльності. Доведено, що розвиток креативності у процесі фахової підготовки є необхідною умовою підвищення якості професійної компетентності майбутніх вихователів та ефективної реалізації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у сучасному освітньому середовищі.

Ключові слова: креативність, професійна компетентність, майбутні вихователі, художньо-мовленнєва діяльність, професійна підготовка, цифрові технології, інтерактивні методи, педагогічна творчість.

BEREZOVSKA Liudmyla –

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Theory and Methods of Preschool Education at the State institution

"South Ukrainian National Pedagogical

University named after K. D. Ushynsky"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3032-7261>e-mail: lydunya@gmail.com

THE CREATIVITY OF PROSPECTIVE PRESCHOOL TEACHERS AS A COMPONENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN ORGANIZING ARTISTIC AND SPEECH ACTIVITIES OF PRESCHOOL CHILDREN

The article explores the essence of creativity in future preschool educators as a crucial component of professional competence in organizing artistic and speech activities for young children. It substantiates scientific approaches to the interpretation of the concepts "creativity," "professional competence," and "artistic and speech activity," highlighting their role in the professional training of future educators. The study analyzes the views of Ukrainian and foreign scholars on the development of teachers' creative potential and the implementation of innovative educational practices in preschool education. The article presents practical experience from the course "Methods of Organizing Artistic and Speech Activities for Young Children," which involves interactive teaching methods, digital tools, and visualization technologies. The use of mind maps, word clouds, interactive exercises, crosswords, and digital platforms such as LearningApps, Wordwall, and Liveworksheets is discussed, emphasizing their potential for text analysis, content interpretation, identification of figurative systems, and modeling pedagogical methods. The integration of game-based technologies, dramatization, project activities, and interactive approaches is shown to enhance analytical and creative thinking, develop skills in pedagogical design, and prepare students for organizing a language- and play-enriched educational environment. The article argues that incorporating digital tools into professional training strengthens educators' ability to implement educational content creatively, fosters professional initiative, and shapes an individual teaching style. It concludes that fostering creativity during professional preparation is essential for improving the quality of professional competence and ensuring effective artistic and speech activity among children in modern educational settings.

Key words: creativity, professional competence, future preschool educators, artistic and speech activity, professional training, digital technologies, interactive methods, pedagogical creativity.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасні трансформації у системі дошкільної освіти зумовлюють підвищення вимог до професійної підготовки майбутніх вихователів. Особливої актуальності набуває проблема розвитку креативності як інтегративної характеристики особистості педагога, що забезпечує здатність до творчого вирішення професійних завдань, варіативності педа-

гогічних дій та впровадження інноваційних підходів в освітній процес закладу дошкільної освіти. Пріоритетним напрямом професійної підготовки постає формування готовності майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку на засадах творчої взаємодії. Це передбачає розвиток креативного мислення, застосування інноваційних технологій і варіативних

методичних прийомів, сформованість здатності до педагогічного проєктування занять, уміння мотивувати дітей до сприймання художнього слова, створювати сприятливе мовленнєве середовище, розвивати уяву, формувати емоційно-ціннісне ставлення до слова. Така спрямованість професійної підготовки сприяє підвищенню якості освітнього процесу, забезпечує відповідність діяльності майбутніх вихователів сучасним соціокультурним викликам.

Відповідно до положень Державного стандарту дошкільної освіти України [5], мовленнєво-комунікативна та мистецька освітні лінії визначають пріоритети розвитку мовлення, формування культури спілкування, здатності сприймати й інтерпретувати художні тексти, використовувати мовлення як засіб самовираження та взаємодії. Реалізація цих положень передбачає системну організацію роботи з художніми творами, фольклором та дитячою літературою з урахуванням вікових можливостей дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічними засадами дослідження проблеми креативності є праці сучасних українських і зарубіжних учених, які розкривають особливості розвитку творчого мислення, педагогічної креативності та цифрової трансформації освіти. Зокрема, враховано напрацювання українських учених (А. Богуш, Н. Гавриш, І. Дичківська, О. Донченко, Т. Клімашевська, О. Кононко, С. Сисоева, Л. Хоружа та ін.), які розглядають проблеми формування творчої особистості та педагогічної креативності, а також дослідження із цифровізації освіти (В. Биков, М. Кадемія, О. Овчарук, Л. Панченко), що визначають умови інтеграції цифрових технологій у професійну діяльність педагога.

Серед зарубіжних дослідників враховано напрацювання Е. Kizilay, А. Michaelidou та М. Ž. Benić, у яких креативність розглядається як здатність до оригінального мислення і створення соціально значущих продуктів [11, 15, 9]; дослідження у сфері педагогічної креативності (G. Sali [16], N. Abdullah [8], S. Makris [13], K. Marangio [14]), що обґрунтовують умови розвитку творчого потенціалу майбутніх педагогів і впровадження інноваційних підходів в освітньому процесі.

Метою статті є аналіз особливостей професійної підготовки майбутніх вихователів до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку, визначення ефективних методів, форм і підходів роботи з художніми текстами з урахуванням сучасних освітніх вимог та можливостей цифрового середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Задля визначення теоретичних засад і окреслення шляхів розв'язання проблеми креативності майбутнього вихователя як складника професійної компетентності в організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку доцільно звернутися до уточнення ключових понять дослідження, зокрема «креативність», «професійна креативність» та «художньо-мовленнєва діяльність».

У психологічному словнику креативність визначається як інтегрований творчий потенціал та система здібностей особистості, що виявляються у когнітивній, емоційно-чуттєвій і комунікативній сферах діяльності. Зазначений феномен реалізується в ініціативній активності індивіда та в процесі створення, відтворення й продукування нових чи

трансформованих продуктів діяльності в різних її формах [6].

Тлумачний словник означений феномен подає як «творчу, новаторську діяльність» [2].

У педагогічному дискурсі креативність інтерпретується крізь призму здатності особистості ефективно розв'язувати проблемні ситуації та виконувати професійні завдання в умовах динамічних змін освітнього середовища. Вона розглядається як інтегративна характеристика, що забезпечує гнучкість мислення, варіативність дій і результативність діяльності в нестандартних обставинах. До структурних проявів креативності відносять сформованість умінь приймати обґрунтовані рішення, відстоювати власну позицію та професійні інтереси, використовувати альтернативні джерела інформації й продукувати оригінальні способи розв'язання педагогічних проблем [4].

У психолого-педагогічних дослідженнях зарубіжних учених поняття «креативність» розглядається з різних позицій, зокрема як здатність виявляти нові проблеми, демонструвати оригінальне мислення та проявляти гнучкість у різноманітних професійних освітніх ситуаціях (Е. Kizilay [11], А. Michaelidou [15]); як процес створення нових продуктів, що сприймаються суспільством чи соціальними групами як цінні та ефективні в певний історичний період (М. Ž. Benić [9], G. Sali, İ. Özbay Özdemir [16]); як підґрунтя реалізації інноваційних педагогічних підходів (N. Abdullah [8]) і вияв професійної чутливості до освітнього контексту (B. Demirtaş, G. Karaduman [10]). Учені суголосні в тому, що творчий потенціал надає педагогам суттєві переваги у професійній діяльності, забезпечує гнучке й результативне застосування знань (K. Marangio [14], S. Makris [13]) і виступає рушійною силою розвитку творчості дітей.

Отже, в сучасних наукових підходах «креативність» розглядається як необхідна умова розвитку творчої особистості, що передбачає сформованість умінь приймати обґрунтовані рішення в різних професійних ситуаціях, відстоювати власну позицію, використовувати альтернативні джерела інформації, конструювати нові способи розв'язання проблем.

У контексті професійної діяльності зазначене поняття конкретизується категорією «професійна креативність», яка відображає інтеграцію особистісних якостей і фахових умінь, характеризує здатність педагога до творчої трансформації набутого досвіду у практичній діяльності. У працях С. Шандрука професійна креативність трактується як структурований особистісно-професійний феномен, що виявляється у спроможності педагога до свідомого переосмислення, конструювання та інноваційного застосування досвіду під час виконання професійних завдань [7]. Учений зазначає, що означена якість проявляється в активній суб'єктній позиції, готовності до рефлексії, творчим пошуком та саморегуляцією, здатністю генерувати нові підходи й приймати нестандартні рішення в умовах професійної практики [7].

О. Донченко визначає феномен «творча професійна діяльність вихователя закладу дошкільної освіти», яку потрактовує як здатність до актуалізації творчих пізнавальних процесів, рефлексії та саморегуляції власної діяльності, реалізації інтелектуальних дій і операцій у процесі творчого розв'язання педагогічних завдань; як потребу в

професійній самореалізації та емоційному задоволенні від результатів творчої праці [3, с. 5-6]. Таке трактування підкреслює діяльну природу означеного феномену та його безпосередній зв'язок із особистісним розвитком педагога.

На наш погляд, креативність педагога проявляється у сформованому індивідуальному стилі професійної діяльності, що розвивається під впливом як внутрішніх чинників (фахові знання, педагогічний досвід, особистісні якості), так і зовнішніх умов (нормативне регулювання освітнього процесу, система професійного вдосконалення, сучасні вимоги до освіти). Виявом такої якості є готовність фахівця відмовлятися від стереотипних підходів, застосувати нестандартні рішення та вибудовувати освітній процес на засадах творчого пошуку й педагогічної ініціативи. Педагоги з розвинутою креативністю здатні формувати творче освітнє середовище впровадженням інноваційних методик, використанням різноманітних форм організації діяльності, продукуванням та реалізацією нових ідей, зокрема у процесі організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей.

Проблему художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку розкрито у працях А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик, О. Монке, Ю. Руденко, С. Теленко, О. Трифонові та ін. Учені розглядали її як інтегровану діяльність, спрямовану на мовленнєвий, емоційно-ціннісний і духовний розвиток особистості дитини. Її структурними складниками є: сприймання та осмислення художніх творів, що передбачає розуміння змісту й образної системи тексту, інтерпретацію вчинків персонажів, емоційне реагування на події; репродуктивно-виконавська діяльність, яка охоплює відтворення змісту твору (переказ, декламування, читання за ролями), мовленнєву інтонаційну виразність і передавання характеристик персонажів; театралізовано-ігрова діяльність, що реалізується засобами інсценування, драматизацію, участь у різних видах дитячого театру та сприяє розвитку комунікативних умінь; творчо-імпровізаційній діяльності, пов'язаної зі створенням власних сюжетів, словесною творчістю, варіюванням відомих історій, мовленнєвою фантазією [1].

Отже, в межах професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до організації художньо-мовленнєвої діяльності особлива увага приділяється формуванню у здобувачів освіти професійних компетентностей, пов'язаних із плануванням інтегрованих занять, застосуванням інтерактивних методів роботи з текстом, розвитком словесної творчості дітей, створенням ігрового, мовленнєво-розвивального середовища.

У процесі вивчення освітньої компоненти «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку» формуються такі складники професійної компетентності майбутнього вихователя, як літературознавча обізнаність, уміння інтерпретувати художні твори з урахуванням їх жанрових і змістових особливостей, здатність організовувати різні види художньо-мовленнєвої діяльності. Важливим у процесі роботи є формування навичок створення розвивального мовленнєвого середовища, стимулювання творчої активності дітей, підтримки їхньої ініціативи у процесі сприймання та відтворення художнього слова, що сприяє формуванню мовленнєвої компетентності, творчого розвитку дитини.

Задля забезпечення ефективної професійної підготовки майбутніх вихователів до організації художньо-мовленнєвої діяльності у закладі дошкільної освіти постає потреба оновлення змісту навчальних дисциплін, удосконалення методичного інструментарію та впровадження сучасних форм роботи з художніми та фольклорними текстами. Ефективна реалізація освітніх завдань передбачає застосування інтегрованого підходу, використання інтерактивних методів аналізу творів, цифрових ресурсів та творчих завдань, що сприяють формуванню професійної компетентності здобувачів освіти.

Реалізація креативного потенціалу майбутнього вихователя передбачає сформованість здатності до самостійного педагогічного проєктування, добору доцільних методів і прийомів роботи з художніми текстами та варіативного моделювання освітніх ситуацій. У процесі опанування дисциплін методичного спрямування здобувачі освіти мають можливість апробувати різні форми роботи з літературним матеріалом, що сприяє набуттю практичного досвіду організації інтерактивного обговорення творів, інсценізації, творчого переосмислення змісту та стимулювання словесної творчості дітей.

Особливого значення набуває інтеграція художньо-мовленнєвої діяльності з іншими видами мистецької активності – образотворчою, музичною, театралізованою, ігровою. Такий підхід розширює можливості для творчого самовираження дітей та забезпечує комплексний вплив на розвиток їхнього мовлення, уяви й емоційної сфери. Майбутній вихователь повинен уміти поєднувати різні педагогічні засоби в межах одного заняття чи освітнього проєкту, створюючи умови для активної участі кожної дитини.

Важливим аспектом професійної підготовки є застосування цифрових технологій як інструменту підтримки творчої взаємодії із художнім текстом. Використання інтерактивних вправ, цифрових платформ для створення ментальних карт, візуальних презентацій, буктрейлерів чи онлайн-обговорень сприяє підвищенню мотивації дітей до сприймання літературних творів, активізує мовленнєву діяльність, урізноманітнює форми роботи з художнім текстом, забезпечує інтерактивний характер освітнього процесу.

Одним із ефективних інструментів у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів є використання ментальних карт (інтелект-карт), які виступають дієвим засобом структуризації, систематизації та візуалізації навчального матеріалу. Їх застосування сприяє глибшому осмисленню змісту навчальних дисциплін і формуванню професійно значущих компетентностей [17].

На лекційних заняттях у роботі зі студентами першого курсу освітньо-професійної програми А 2 Дошкільна освіта ментальні карти застосовували для структуризації змісту навчального матеріалу, зокрема під час розкриття понять «художньо-мовленнєва діяльність», «структура художнього тексту», «методи роботи з художнім твором», «словесна творчість дітей». Ефективним було використання ментальних карт під час аналізу художніх творів. Після опрацювання казки, оповідання чи поетичного твору студенти створювали карту, в якій відображали тему та ідею твору, характеристику персонажів, сюжетну лінію, мовні особливості, виховний потенціал та можливості застосування твору в освітній роботі з

дітьми дошкільного віку. Такий підхід сприяв розвитку аналітичного мислення та формуванню вмінь інтерпретувати художній текст із професійної позиції майбутнього вихователя.

На практичних заняттях ментальні карти використовували як інструмент групової роботи. Студентам пропонували розробити карту до конкретного літературного твору з подальшим обґрунтуванням методики його використання у закладі дошкільної освіти. У структурі карти здобувачі освіти визначали форми роботи (бесіда, переказ, інсценізація, драматизація), ігрові методи, творчі завдання для дітей, інтеграцію з іншими видами діяльності. Така діяльність сприяла формуванню навичок педагогічного проєктування та розвитку креативності.

Окремо ментальні карти застосовували під час підготовки студентами власних мікропроєктів, розроблення конспектів занять із художньо-мовленнєвої діяльності. Карта виконувала функцію інструмента планування, де відображали мету, завдання, етапи роботи, методичні прийоми та очікувані результати, що забезпечувало цілісне бачення структури заняття, підвищувало рівень практичної готовності здобувачів освіти до професійної діяльності.

У процесі роботи з майбутніми вихователями використовувалися цифрові сервіси для створення інтерактивних вправ, зокрема LearningApps, Wordwall, Liveworksheets. За їх допомогою розробляли завдання різних типів: встановлення відповідностей, класифікація, упорядкування подій, заповнення пропусків, створення вікторин та робота з ілюстративним матеріалом. Наприклад, під час роботи з художнім твором у сервісі Liveworksheets створювався інтерактивний робочий аркуш із завданнями аналітичного характеру. Студентам пропонувалося визначити проблематику твору, здійснити аналіз ключових цитат і пояснити, які події розкривають основну ідею автора. У завданні на встановлення відповідностей необхідно було співвіднести образи персонажів із їхніми вчинками та мотивами поведінки, аргументуючи власний вибір.

Окремий блок завдань передбачав аналіз образних висловів із тексту, наприклад: визначити, який художній засіб використано у фрагменті, пояснити його значення в контексті твору та описати, як він впливає на сприйняття образу персонажа. Також застосовувалися завдання відкритого типу, де студенти формулювали власну інтерпретацію окремих епізодів і обґрунтовували її на основі тексту. Такий формат роботи вимагав не лише відтворення змісту, а й глибокого аналізу, узагальнення та аргументації, що сприяло розвитку критичного мислення та професійних умінь майбутніх вихователів.

Для створення кросвордів використовувалися онлайн-сервіси Crossword Labs, Educaplay, Puzzle-Maker. Здобувачі освіти розробляли кросворди за змістом художніх творів, ключових понять і персонажів. Такі завдання сприяли систематизації знань і закріпленню навчального матеріалу у формі ігрової діяльності. Для візуалізації ключових понять і змісту текстів застосовувалися сервіси створення хмар слів, зокрема WordArt, WordClouds, TagCrowd. За допомогою цих інструментів студенти виокремлювали основні слова, теми та образи творів, формуючи їх у наочну графічну структуру. Хмари слів використовувались як засіб узагальнення матеріалу та представлення результатів роботи.

У межах дослідження особлива увага приділялася застосуванню драматичної гри на основі художніх творів як ефективного методичного інструменту в підготовці майбутніх вихователів. Дослідження учених (Aksoy & Azaklı; Mahsan & Liu; Crawford, Roberts & Lacina; Chen) підтверджують, що поєднання сюжетів художніх книг із драматичною грою сприяє розвитку уяви, комунікативних навичок і соціальної обізнаності дітей дошкільного віку. Крім того, такий підхід надає вихователям можливість упроваджувати інноваційні методи навчання, поєднувати художнє самовираження з когнітивним розвитком дитини [12].

Використання нетрадиційних форм організації занять, інтерактивних методів роботи та цифрових технологій у процесі підготовки майбутніх вихователів сприяло формуванню їхньої методичної гнучкості та здатності творчо реалізовувати зміст художньо-мовленнєвої діяльності. Особливого значення набували заняття у формі квестів, творчих мандрівок за змістом казок, літературних вікторин та брейнчів, інтерактивного обговорення творів із застосуванням методів «мозкового штурму», «асоціативного куца», «тронування», «кубування» та сторітелінгу. Такі форми роботи створювали умови для розвитку творчого мислення майбутніх вихователів, формування в них умінь організувати активну взаємодію дітей із художнім текстом, стимулювати мовленнєву ініціативу та підтримувати інтерес до художнього слова.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Впровадження інноваційних педагогічних підходів у процесі підготовки майбутніх вихователів створює умови для цілеспрямованого розвитку їхньої креативності як важливого складника професійної компетентності. Саме креативність забезпечує здатність творчо проєктувати освітній процес, адаптувати методики до потреб дітей та ефективно організувати художньо-мовленнєву діяльність у закладі дошкільної освіти. Формування креативного потенціалу відбувається через застосування інтерактивних форм роботи, проблемного навчання, ігрових технологій, драматизації та цифрових інструментів, які сприяють моделюванню реальних педагогічних ситуацій. Використання таких підходів активізує творчий пошук, розвиває педагогічне мислення та формує готовність майбутніх фахівців до інноваційної діяльності.

Подальші дослідження спрямовані на оцінювання результативності запропонованих методів та визначення їх впливу на професійне становлення майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах: підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти. Київ: Видавничий дім «Слово», 2006. 304 с.
2. Бусел В. Т. Український тлумачний словник (тезаурус) 250 000 слів. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2016. 1696 с.
3. Донченко О. Розвиток професійної креативності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами арттерапії: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Київ, 2018. 20 с.
4. Клімашевська Г. Р. Теоретичні аспекти креативної професійної діяльності майбутніх учителів початкових кла-

сів в умовах нової української школи. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2021. № 3(102). С. 156–160.

5. Про затвердження Державного стандарту дошкільної освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2025 № 1557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1557-2025#Text>

6. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ: Вища школа, 1982. 214 с.

7. Шандрук С. К. Роль креативності та творчих здібностей у професійному становленні майбутніх практичних психологів. *Науковий огляд*. 2015. № 6 (16). С. 134–144. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/519-2181-1-PB.pdf>

8. Abdullah N., Mustafa Z., Hamzah M., Dawi, A. H., Mustafa M. C., Halim L., Saleh S., Che Abdul Khalil C. S. H. A. Primary school science teachers' creativity and practice in Malaysia. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. 2021. 20(7). P. 346–364. URL: <https://doi.org/10.26803/IJLTER.20.7.19>

9. Benic M. Ž. Definitions and beliefs about creativity: Perspectives of primary school teachers, students, and parents in Croatia. *Sodobna Pedagogika/Journal of Contemporary Educational Studies*. 2021. 72(3). Pp. 160–172. URL: <https://www.proquest.com/docview/2629421604>

10. Demirtaş B., Karaduman G. B. Adaptation of the SenSel creativity-sensitization and self questionnaire for educators and teachers into Turkish and its relationship with mathematical thinking skills. *Thinking Skills and Creativity*. 2021. 39. Article 100790. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100790>

11. Kizilay E., Saylan Kirmizigül A., Çevik M. The impact of technology-supported interdisciplinary integration on critical thinking and creativity: The perspective of pre-service teachers. *Participatory Educational Research*. 2023. 10(3). Pp. 247–265. DOI: <https://doi.org/10.17275/per.23.54.10>

12. Liu B., Luen L. C., Xiaoli C. Advantages of preschool teachers in picture book-based dramatic play: An activity theory perspective. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*. 2026. 15(1). Pp. 189–?. DOI: <http://dx.doi.org/10.6007/IJARPE/v15-i1/27371>

13. Makris S., Welch G. F., Himonides E. Music teachers' perceptions of, and approaches to, creativity in the Greek-Cypriot primary education. *Journal of Creative Behavior*. 2022. 56(1). Pp. 92–107. DOI: <https://doi.org/10.1002/jocb.518>

14. Marangio K., Carpendale J., Cooper R., Mansfield J. Supporting the development of science pre-service teachers' creativity and critical thinking in secondary science initial teacher education. *Research in Science Education*. 2024. 54(1). Pp. 65–81. <https://doi.org/10.1007/s11165-023-10104-x>

15. Michaelidou A., Pitri E. Early childhood student-teachers' perspectives on creativity. *Frontiers in Education*. 2022. 7. Article 1042598. DOI: <https://doi.org/10.3389/educ.2022.1042598>

16. Sali G., Özbay Özdemir İ. Perceptions of preservice preschool teachers on concept of creativity. *Creativity Studies*. 2023. 16(2). Pp. 708–725. DOI: <https://doi.org/10.3846/cs.2023.16091>

17. Souza Filho B., Pérez Machado R. P., Murasugi K., Vieira Souza U. D. Traditional communities and mental maps: Dialogues between local knowledge and cartography from the Socioenvironmental Atlas of Lençóis Maranhenses, Brazil. *ISPRS International Journal of Geo-Information*. 2021. 10(11). Pp. 755. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijgi10110755>

REFERENCES

1. Bohush, A. M. (2006). *Metodyka orhanizatsii khudozhno-movlennevoi diialnosti ditei u doshkilnykh navchalnykh zakladakh* [Methods of organizing artistic and speech activity of children in preschool institutions]. Kyiv: Vydavnychiy dim «Slov». 304 s. [in Ukrainian]

2. Busel, V. T. (2016). *Ukrainskyi tлумachnyi slovnyk (tezaurus) 250 000 sliv* [Ukrainian explanatory dictionary (thesaurus) 250,000 words]. Kyiv; Irpin: VTF «Perun». 1696 s. [in Ukrainian]

3. Donchenko, O. (2018). Rozvytok profesiinoi kreatyvnosti maibutnykh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity zasobamy artterapii [Development of professional creativity of future preschool educators using art therapy]: avtoref. dys. ... kand. psykhol. nauk: 19.00.07. Kyiv. 20 s. [in Ukrainian]

4. Klimashevskya, H. R. (2021). Teoretychni aspekty kreatyvnoi profesiinoi diialnosti maibutnykh uchyteliv pochaktovykh klasiiv v umovakh novoi ukrainskoi shkoly [Theoretical aspects of creative professional activity of future primary school teachers in the context of the New Ukrainian School]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka*. 3(102). S. 156–160. [in Ukrainian]

5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2025). On approval of the State Standard of Preschool Education: Resolution No. 1557 dated November 26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1557-2025#Text> [in Ukrainian]

6. Psychological dictionary [Psychological Dictionary] (1982). / edited by V. I. Voitka Kyiv: Vyshcha shkola. 214 s. [in Ukrainian]

7. Shandruk, S. K. (2015). The role of creativity and creative abilities in the professional formation of future practical psychologists [The role of creativity and creative abilities in the professional development of future practical psychologists]. *Naukovi ohliad*. 6(16). S. 134–144. URL: <https://www.naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/519> [in Ukrainian]

8. Abdullah, N., Mustafa, Z., Hamzah, M., Dawi, A. H., Mustafa, M. C., Halim, L., Saleh, S., & Che Abdul Khalil, C. S. H. A. (2021). Primary school science teachers' creativity and practice in Malaysia. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. 20(7). P. 346–364. DOI: <https://doi.org/10.26803/IJLTER.20.7.19> [in English]

9. Benic, M. Ž. (2021). Definitions and beliefs about creativity: Perspectives of primary school teachers, students, and parents in Croatia. *Sodobna Pedagogika / Journal of Contemporary Educational Studies*. 72(3). P. 160–172. DOI: <https://www.proquest.com/docview/2629421604> [in English]

10. Demirtaş, B., & Karaduman, G. B. (2021). Adaptation of the SenSel creativity-sensitization and self questionnaire for educators and teachers into Turkish and its relationship with mathematical thinking skills. *Thinking Skills and Creativity*. 39. Article 100790. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100790> [in English]

11. Kizilay, E., Saylan Kirmizigül, A., & Çevik, M. (2023). The impact of technology-supported interdisciplinary integration on critical thinking and creativity: The perspective of pre-service teachers. *Participatory Educational Research*. 10(3). P. 247–265. DOI: <https://doi.org/10.17275/per.23.54.10> [in English]

12. Liu, B., Luen, L. C., & Xiaoli, C. (2026). Advantages of preschool teachers in picture book-based dramatic play: An activity theory perspective. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*. 15(1). P. 188–198. DOI: <http://dx.doi.org/10.6007/IJARPE/v15-i1/27371> [in English]

13. Makris, S., Welch, G. F., & Himonides, E. (2022). Music teachers' perceptions of, and approaches to, creativity in the Greek-Cypriot primary education. *Journal of Creative Behavior*. 56(1). P. 92–107. DOI: <https://doi.org/10.1002/jocb.518> [in English]

14. Marangio, K., Carpendale, J., Cooper, R., & Mansfield, J. (2024). Supporting the development of science pre-service teachers' creativity and critical thinking in secondary science initial teacher education. *Research in Science Education*. 54(1). P. 65–81. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11165-023-10104-x> [in English]

15. Michaelidou, A., & Pitri, E. (2022). Early childhood student-teachers' perspectives on creativity. *Frontiers in Education*. 7. Article 1042598. DOI: <https://doi.org/10.3389/educ.2022.1042598> [in English]

16. Sali, G., & Özbay Özdemir, İ. (2023). Perceptions of preservice preschool teachers on concept of creativity. *Creativity Studies*. 16(2). P. 708–725. DOI: <https://doi.org/10.3846/cs.2023.16091> [in English]

17. Souza Filho, B., Pérez Machado, R. P., Murasugi, K., & Vieira Souza, U. D. (2021). Traditional communities and mental

maps: Dialogues between local knowledge and cartography from the Socioenvironmental Atlas of Lençóis Maranhenses, Brazil. ISPRS International Journal of Geo-Information. 10(11). P. 755. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijgi10110755> [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БЕРЕЗОВСЬКА Людмила – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики дошкільної освіти Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Наукові інтереси: підготовка майбутніх вихователів, інноваційні технології в освіті, професійна компетентність педагога.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BEREZOVSKA Liudmyla – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Theory and Methods of Preschool Education at the State institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky».

Scientific interests: preparation of future preschool educators, innovative technologies in education, professional competence of teachers.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.

УДК 378:336.225

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-830-833

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

ПІЛЮГІНА Тамара –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри правничої лінгвістики

Державного податкового університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6872-7762>

e-mail: tamarapiliuhina@ukr.net

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

У статті досліджується проблема розвитку професійної комунікації майбутніх юристів у системі вищої юридичної освіти, що лежить в основі права, дипломатії, арбітражу, діяльності судів і міждержавної правової взаємодії. Відтак особливого значення набуває розвиток професійної комунікації майбутніх юристів як складової їхньої професійної компетентності і засобу передачі інформації, інструменту професійного впливу, аргументації і захисту правової позиції. Ефективність професійної діяльності юриста значною мірою залежить від рівня сформованості риторичних умінь, комунікативної культури і здатності до переконливого професійного мовлення. Метою статті є дослідження особливостей розвитку професійної комунікації майбутніх юристів і визначення ефективних методів і педагогічних умов формування комунікативної компетентності правників у процесі професійної підготовки і обґрунтування значення професійної комунікації для майбутньої юридичної діяльності в умовах професійного середовища.

Обґрунтовано актуальність формування професійної компетентності в умовах глобалізації правового простору, інтеграції України до міжнародного правового середовища і посилення ролі професійної комунікації у юридичній діяльності. Визначено сутність поняття «навички професійної комунікації майбутніх юристів» та охарактеризовано їх структурні компоненти. Проаналізовано специфіку юридичного дискурсу, особливості професійної риторики юриста та основні труднощі, що виникають у здобувачів під час комунікації. Висвітлено педагогічні умови та інноваційні методи розвитку навичок професійного мовлення, зокрема *toot court*, дебати технології, *case-study*, рольові ігри, презентаційні методики та цифрові інструменти навчання. Доведено, що розвиток професійної комунікації є важливим компонентом професійної підготовки конкурентоспроможного юриста міжнародного рівня.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення інноваційних методик формування риторичної компетентності майбутніх юристів, інтеграцію технологій штучного інтелекту у процес професійної мовної підготовки та адаптацію міжнародного досвіду до умов української юридичної освіти.

Ключові слова: юридична освіта, професійна комунікація, майбутні юристи, міжнародне право, юридичний дискурс, ораторська компетентність.

PILIUHINA Tamara –

Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,

Associate Professor of

the Department of Legal Linguistics of

State Tax University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6872-7762>

e-mail: tamarapiliuhina@ukr.net

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMMUNICATION OF FUTURE LAWYERS

The article examines the problem of the development of professional communication of future lawyers in the system of higher legal education, which underlies law, diplomacy, arbitration, the activities of courts and interstate legal interaction. Therefore, the development of professional communication of future lawyers as a component of their professional competence and a means of transmitting information, a tool for professional influence, argumentation and protection of a legal position is of particular importance.

The purpose of the article is to study the features of the development of professional communication of future lawyers and to determine effective methods and pedagogical conditions for the formation of communicative competence of lawyers in the process of professional training.

The relevance of the formation of professional competence in the context of the globalization of the legal space, the integration of Ukraine into the international legal environment, and the strengthening of the role of professional communication in legal activity is